

1928 NOVEMBER

ERDÉSZETI LAPOK

LXVII. ÉVF.

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

KÖZLÖNYE

11. FÜZET.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Felelős szerkesztő

BUND KÁROLY

Megjelenik minden hó 15-én.

Előfizetési díj 1928. évre 24 P, erdészeti altiszteknek 12 P.

Az Országos Erdészeti Egyesület tagjai a tagjárnélekok fejében kapják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Lipótváros, Alkotmány-utca 6. sz. II. emelet.

A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltnének.

(Telefon 237—22.)

MEGHÍVÓ

az Országos Erdészeti Egyesület rendkívüli közgyűlésére.

Az Országos Erdészeti Egyesület Szombathelyen f. évi szeptember hó 4-én tartott rendes közgyűlése az egyesület alapszabályainak módosítását határozta el és ezen módosítás keresztülvitelét egy, f. évi december hóban összehívandó rendkívüli közgyűlésre bízta.

Ez a rendkívüli közgyűlés *Budapesten, az egyesület helyiségeiben f. évi december hó 15-én d. u. 5 órakor* fog megtartatni.

A rendkívüli közgyűlés egyetlen tárgya: a rendes közgyűlés által elhatározott alapszabálymódosítás szövegének jóváhagyása.

Van szerencsénk az egyesület t. tagjait tisztelettel felkérni, hogy ezen rendkívüli közgyűlésünkön minél számosabban résztvenni szíveskedjenek.

Budapest, 1928. évi november hóban.

Az Országos Erdészeti Egyesület Elnöksége.

A stockholmi erdészeti főiskola 100 éves emlékünnepe*

Svédország erdészetének a közelmúltban nagy ünnepe volt: a stockholmi erdészeti főiskola (skogshögskolan) alapításának századik évfordulóját ünnepelte. Ezen az ünnepségen a soproni m. kir. Bányamérnöki és Erdőmérnöki Főiskola képviselőjében magam is résztvettem s így módomban áll arról hazai szakközönségünk előtt beszámolni.

Október hó 14-én délután mutatkoztak be a külföld főiskoláinak és egyéb erdészeti intézményeinek képviselői a svéd erdészeti főiskola tanári karának. Az intézetben gyülekezünk a programszerű időben, s rövidesen hangos lett a tanácsterem a legkülönbözőbb nyelveken folytatott társalgástól. Legtöbben természetesen a svéd kollégák voltak jelen, akik az ország minden részéből összesereglettek az almamáter nagy ünnepére. A külföld részéről képviseltette magát a Német Erdészeti Egyesület, a német államerdészeti tanács, a tharandti és eberswaldei erd. főiskola, a müncheni, giesseni, freiburgi és greifswaldi egyetem, a cambridgei, oxfordi és edinburgi egyetem, az angol Forestry Commission, az amerikai yalei és montanai egyetem, két dán erdészeti egyesület (5 taggal), a dán állatorvosi és mezőgazdasági főiskola, a tartui (Dorpat) észti egyetem, a lett egyetem, a helsinki finn egyetem és a finn erd. egyesületek (6 taggal), Norvégia főiskolája és egyletei (4 taggal), a varsói mezőgazdasági főiskola, a leningrádi és moszkvai erd. tanintézetek (3 taggal), a nancyi „École nationale des Eaux et Forêts“ s a brünni földművelési főiskola. A külföldet összesen 40-en képviselték. Spanyolország, Olaszország, Svájc és a Bakán-államok nem vettek részt az ünnepélyen. Ausztria sem küldött külön megbízottat, de a német egyetemek kiküldöttei bejelentették, hogy ők Ausztriát is képviselik.

Az erdészeti főiskola maga ideálisan szép környezetben

* Svédország erdészeti viszonyairól és erdészeti szakoktatásáról bővebb leírást ad dr. Fehér Dánielnek az Erdészeti Kísérletek 1928. évi 1—2. füzetében megjelent ismertetése (116—150. oldal). Eszerint az eredeti erdészeti tanintézet csak az 1915-ben életbelépett újjászervezés óta nyert igazi főiskolai jelleget.

áll. A főépület emelkedett helyen épült (néhány év előtt) a svéd tudományos akadémia botanikus kertjében, a tenger partján. Az ízléses, szép épület, a természet őszi pompájától körülvéve, háttérben a napsugárral játszó sötétzöld víztükörrel, felejthetetlenül megkapó, festői képet nyújtott.

Az összegyűlt vendégeket a főiskola rektora: *Tor Jonson* üdvözölte, azután az intézet helyiségeit tekintettük meg. A berendezés szép és bizonyos irányban gazdag is, de a műszaki rész s különösen a geodéziai felszerelés igen hiányos. A növényélettani és fiziológiai laboratórium sem hasonlítható össze a mi főiskolánk berendezésével. A botanikus kertben áll az erdészeti kísérleti állomás külön épülete; ez viszont sokkal tökéletesebb felszerelésű, mint a mienk, melyet a menekülés óta nem tudtunk még a kívánt mértékben kifejleszteni. A biológiai és talajtani kutatások főképen ezen a kísérleti állomáson folynak s nem a főiskolán magán.

A napot a főiskola éttermében adott estebéd zárta be, melyre a tanári kar hívta meg a vendégeket. Es minthogy a toasztozás nem kizárólagos magyar szokás, a bordói és a madeirai pedig Svédországban is épen olyan jó, mint a hazájában, csakhamar megindult a szóáradat, s tartott különféle nyelveken mindaddig, amíg a társaság a rektor vezényszavára át nem vonult a dohányzóba. Ott kisebb csoportokban helyezkedtünk el és jó hangulatban folytattuk az ismerkedést. Valóban érdekes volt együttlátni az erdészet olyan sok kiváló reprezentánsát s köztük nem egy világhírű szakembert, kinek neve az erdészet irodalmában fogalomná vált.

Október 15-én délelőtt zajlott le a tulajdonképeni ünnepély első része a főiskola parkjában. Ezen Svédország miniszterelnöke és a svéd közélet több más kimagasló szereplője is résztvett.

Az ünnepélyt a főiskolai hallgatók kitünő dalárdája nyitotta meg, azután *Jonson* rektor mondott hosszabb beszédet. Visszapillantást tett a főiskola multjára, majd kegyelettel emlékezett meg a svéd erdészet nagyjairól, akiknek a stockholmi főiskola fejlesztése körül voltak érdemeik, vagy akik a szakés a közélet terén teljesített szolgálataikkal vívták ki az utókor elismerését és háláját.

A beszéd után a rektor és néhány svéd vezetőegyeniség koszorút helyezett a jubileumi emlékoszlop talapzatára, majd az ifjúság elnöke tartott hosszabb szónoklatot. A kőoszlopot *Strom Israel Adalfnak*, a svéd erdészet reformátorának dom-borművű képe díszíti, aki 1828 október 15-én kezdte meg elő-adásait az akkor megnyílt erdészeti tanintézetben.

A dalárda imája után *Fredrik Wachtmeister* gróf mell-szobrának leleplezése következett a főiskola aulájában. Wacht-meister az államerdészet feje s mint olyan a főiskola felügye-lőbizottságának első elnöke volt. Ő alapította a svéd erdészeti egyesületet. A szobrot többek közt *Lindmann* miniszterelnök is megkoszorúzta. *Lindmann* a svéd erdészeti egyesület elnöke. Bemutatkozásom alkalmával örömmel említette, hogy Buda-pestben többször járt s fővárosunkat jól ismeri.

A szoborleleplezés után a svéd közönség előzönlötte a fő-iskola helyiségeit, hogy gyönyörködjék az ünnepelt intézet berendezésében.

Délután Stockholm nagy hanvgersenyházában (Konsert-huzet) folytatódott az ünnepély, melyet teljesen megtöltött a meghívott előkelő közönség. A svéd urak rendjelekkel meg-
rakva jelentek meg s szépszámban voltak hölgyek is.

Szemben a közönséggel, szőnyeggel borított emelvényen foglaltak helyet a bel- és külföldi főiskolák, hivatalok, vál-lalatok és egyesületek képviselői, kiknek frakkos tömegéből kivált a német egyetemek rektorainak díszes talárja.

Félnégykor lépett a terembe *V. Gusztáv* svéd király, a trónörökös pár kíséretében. A zenekar a svéd himnuszt ját-szotta.

Ezután *Lindmann* miniszterelnök lépett az emelvényre és elmondta ünnepi megnyitóbeszédét, melyben örömmel álla-pította meg, hogy a svéd erdészeti szakoktatás és a tudomá-nyos kísérletügy a kor színvonalán áll. Utána *Tor Janson* fő-iskolai rektor beszélt és kifejtette, hogy a főiskola multjánál és jelenénél fogva megérett arra, hogy a doktori fokozat meg-adásának a jogát elnyerje. Egyben két díszes kötet alakjában emlékalbumot nyújtott át a királynak és trónörökösnek, mely a főiskola történetét és munkásságát ismerteti.

A zenekari szám elhangzása után (Atterberg rapszódiaja svéd népdalmotívumokból) az üdvözlések következtek, melyeket a főiskola rektora vett át. Először a svéd országgyűlés két házának képvisellete járult a rektor elé *Eriksson* képviselőházi elnök vezetése alatt s üdvözlés kíséretében emlékokmányt nyújtott át. Uána a svéd egyetemek és főiskolák, az államerdészet, a kísérletügyi intézmények, az erdészeti egyesületek, cellulózegyárok és más iparvállalatok üdvözölték rövid beszédekben a százéves főiskolát, majd a külföldi képviseltek szónokai léptek elő és adták át üdvözléseiket és emléktárgyaikat a rektornak. Ezekből az okmányokból, emléklapokból, albumokból stb. a végén már egész hegy emelkedett az asztalon. A külföldiek közül tizenhárman szólaltunk fel. A magyar Bányamérnöki és Erdőmérnöki Főiskola üdvözlését német nyelven tolmácsoltam.

Végül *Hermelin báró* irodaigazgató nyújtotta át a svéd erdészeti főiskola volt hallgatóinak gyűjtését, 13.000 svéd korona összegben (közel 17.000 P), ösztöndíjalap létesítése céljából.

A díszes ünnepélyt a Stockholmi Akadémiai Zeneegyesület indulója fejezte be.

Ugyanaznap este tánccal egybekötött nagyszabású társasébred volt a városházán. A vacsorán a trónörökös is résztvett. Az „aranyterem“ gyönyörűen feldíszített asztalainál több mint ezer vendég számára volt terítve. Az ünnepi bankett főbb mozzanatait (például a helyek elfoglalását, a trónörökös megérkezését, a szónokatok kezdetét stb.) hármas harsonaszó jelezte. Az estély három főszónoka Lindmann miniszterelnök, Jonson rektor és Gusztáv Adolf trónörökös volt. Ezzel az alkalmalammal számolt be a rektor a főiskola számára beérkezett adományokról és ajándékokról is. Lindmann miniszterelnök 5000 koronával (7500 P) növelte az ifjúság ösztöndíjalapját. Az estebédet tánc követte, mely a városháza hatalmas „kék termében“ folyt le.

Október 16-án még egy jubileumon vettem részt: A „Svéd Erdészeti Egyesület“ ezen a napon ünnepelte fennállásának 25. évfordulóját a Koncertházban.

Az ünnepélyt, melyen a trónörökös is résztvett, az egye-

sület elnöke, *Lindmann A.* miniszterelnök nyitotta meg s a megjelenteket három nyelven üdvözölte: svédül, angolul és németül. Beszédében az egyesületi tevékenység fontosságát hangsúlyozza, nemcsak az ország határain belül, hanem külföldi viszonylatokban is. Bejelentette, hogy az erdészetnek egy lelkes barátja 10.000 koronát (15.000 P) adományozott az egyesületnek.

Ezután *Endres Miksa* müncheni egyetemi erdészstanár tartotta meg németnyelvű előadását „Európa erdőgazdasága és fakereskedelme a háború után“ címmel. A nagyszabású értekezés egyik konkluziójaképpen óva intette az északi államokat és Oroszországot erdeiknek túlhasználatától, mely a piacok elárasztása révén nemcsak az európai fakereskedelem egészséges menetére van káros befolyással, hanem az illető országok jövő gazdálkodásának az egyensúlyát is veszélyezteti.

Az egyesület adta lunch után, melyet Stockholm egyik felhőkarcolójának XIII. em.-én fogyasztottuk el, ismét a városi hangversenyteremben folyt tovább az ülés, melyen még ketten tartottak előadást: *Fraser S.* londoni tanár: „A Britt birodalom fakészlete“ címen angol nyelven és *A. Wahlgren* stockholmi tanár: „Svédország erdőművelésének fejlődése századunk első évtizedeiben“ címen, svéd nyelven. Ezzel az emlékünnap végetért.

Este díszelőadás volt a királyi Operában, melyre a külföldi résztvevők mind hivatalosak voltak. Néhány napos tanulmányútra is meghívást kaptunk, ezen azonban már nem vettem részt.

Összefoglalva a háromnapos ünnepek benyomásait, megállapíthatom, hogy a jubileum úgy a külsőségek, mint a belső érték szempontjából minden vonatkozásban megfelelt annak a nagy fontosságnak, mely az ünnepelt intézmények multjához, jelenéhez és jövőjéhez fűződik. Minden kitűnően volt rendezve, a programm technikai része sémán bonyolódott le, a beszédek nívósak, a hangulat komoly, az ünnepély hangja maga mindvégig nyugodt, méltóságteljes volt. S bár a nálunk megszokott magyaros lelkesedés hiányát többször éreztem, mégis azt hiszem, hogy a lezajlott ünnepek az északi népek vérmérsékletéhez szabva, a lelkes hangulat tekintetében is meg-

feleltek az események jelentőségének. Hogy a hidegvérű svéddek is tudnak lelkesedni, annak beszédes bizonyítékát adják azok a tekintélyes pénzbeli adományok, amelyekről fentebb volt szó. Különösen a főiskola volt hallgatóinak értékes adománya tanuskodik követésreméltó kartársi szellemről!

A svédeknek különben láthatóan jólesett, hogy jubileumukon főiskolánk is képviseltette magát s viszont én is őszintén örültem, amikor szakunk egyes nagyjainak nevét és műveit emlegették előttem. A magyar erdészetet becsülik, de keveset tudnak rólunk s igen kértek, hogy fontosabb eredményeink kivonatát szaklapjainkban német nyelven is közöljük, hogy azok számukra is hozzáférhetőek legyenek. Ugyanerre kértek német kollégáink is. Megjegyzendő, hogy ebben a tekintetben az Erd. Kísérleti Állomás és a Főiskola hivatalos közlönye: az „Erdészeti Kísérletek“ újabban már eleget is tesz a kívánalmaknak.

Az a több, mint 4000 kilométeres utam egyébként, amelyet svédországi kirándulásommal kapcsolatban megtettem, hála a mai kor kitűnő közlekedési eszközeinek, símán folyt le. Utközben megtekintettem Berlint és az eberswaldei erdészeti főiskolát is. Megismerkedtem annak tanári karával és kirándultam a főiskola tanulmányerdejébe is. Érdekes kísérleti területeket láttam, melyek azt bizonyítják, hogy az ottani viszonyok közt az erdeifenyvesekben az „örökerdő“ elve a természetes felújítás rendszerével kapcsolatban nem valósítható meg: az árnyék és a gyökérharc nem engedi meg a megtelepült (vagy mestersegesen megtelepített) fiatalos megmaradását még a gyérállású vetővágásokban sem. Az erdeifenyő alnövet csak a nedvesebb homokon bírja az árnyékolást, de ha bükkal elegyesen fordul elő, az utóbbi csakhamar teljesen elnyomja. Már pedig az ottani vidék legértékesebb fafaja az erdeifenyő, mely igen gyorsan nő és nagyon értékes szerfát szolgáltat. Csak így bírja meg azt a mi viszonyaink szerint igen magas erdősítési költséget, mely (a vetésre értve) holdankint mintegy 90—100 pengőt tesz ki.

Az eberswaldei főiskola berendezése szép s különösen a kémiai fatechnológia tekintetében áll magas színvonalon s állattani, valamint erdővédelemtani gyűjteményén is meglát-

szik *dr. Eckstein* többévtizedes munkája, továbbá erdőhasználatlatti múzeuma is szép, de mérés-technikai felszerelése nem hasonlítható össze a miénkkel. Növényfiziológiai és biológiai berendezése is messze a miénk mögött áll. Általában úgy látom, hogy a mi menekült főiskolánk még mai, befejezetlen állapotában is megállja a helyét a hasonló-célú európai intézmények közt.

Utam többi részének élményei: *Berlin*, a hatalmas világ-város, a tervszerűen kialakított, nagyvonalú utcáival és tereivel, parkjaival, állatkertjével és múzeumaival, pazar éjjeli világításával és fényreklámjaival, *Dahlem*, a tudományos intézetek telepe rengeteg kutatóberendezésével, *Potsdam*, Nagy Frigyes gyönyörű alkotásaival, kastélyaival és parkjával, *Wannsee*, a berliniek nyári üdülőhelye hatalmas tavával és ezernyi csónakával, *Stockholm*, az észak Velencéje, festői városrészeivel, remek középületeivel, de kíméletlenül száguldó autóival és gyenge berendezésű fürdőivel (melyeket a paradicsomian egyszerű fürdődressz és kizárólagosan női kiszolgálás jellemez), jó konyhájával, hihetetlenül dús (15—20 fogásból álló) előételeivel, de általában visszariasztóan magas áraival, *Koppenhága* hatalmas városházával, királyi palotájával és múzeumaival: mind emlékezetesek maradnak rámnézve, de bővebb leírásuk szakbavágó vonatkozások híján kívül esnek jelen ismertetésem keretén.

Zárom tehát beszámolómat s átadva a svéd kollégák üdvözlétét, melyet a magyar szakközönségnek küldenek, őszintén kívánom, hogy ez a jubileumi érintkezés újabb, maradandó szállal fűzte legyen szorosabbra e két távoli ország erdészeteinek barátságát!

